

toppen zijner ijsbergen geklommen, aan den wijden horizon de eerste tintelingen van den opkomenden dageraad ontwaart, dan stijgt uit zijne beklemden ziel een ontzagelijke kreet van geestdrift, van ontslaving op. Na de traag kruipende, ontzenuwende duisternis rijst het heerlijke daglicht, na de doodende kou daalt de verwikkende zonnearmte.

Zulke kreet van zielevreugde zal ook weldra uit de borst der belgische democratie opgaan, wanneer, na den langen, bangen nacht der reactie, eindelijk het uur van politieke gelijkheid zal slaan, wanneer het Algemeen Stemrecht tot onze nationale instellingen zal behooren.

Gewapend met het stembriefje, zal de werkende klas en kleine burgerij zelf haar toestand kunnen verbeteren, verbetering des te duurzamer daar zij door eigen kracht zal verkregen zijn.

JAAK GRESSER,
Lid van den Antwerpschen
Gemeenteraad.

Algemeen Stemrecht ook voor de Vrouw.

Heden 25 December wordt in onze Stad het eerste Vrouwen-Congres gehouden. Een verbaasd verschijnsel mag het heeten dat zij die altijd slaafsch en onderworpen het hoofd bogen onder den smaad haar door de wet aangedaan, thans al het vernederende van haren toestand beginnen te begrijpen en handelend optreden tot verovering van hare politieke rechten.

Dezelfde woorden sinds zoovele jaren door de arbeiders tot de burgerij gericht, herhalen nu ook de vrouwen en ook zij zeggen: « Plaats voor ons! want wij ook zijn menschenlijke wezens, wij ook zijn nuttige leden der samenleving, wij ook willen niet langer als verstootelingen, als parias in ons eigen land worden behandeld!

De zelfde argumenten die men gebruikt ten opzichte van het Stemrecht voor de mannen, kan men en nog in veel sterkere mate gebruiken ten opzichte van het stemrecht voor de vrouwen.

Men vraagt het stemrecht voor den werkmans: 1. Omdat hij in den staat plichten te vervullen heeft. Welnu wij vrouwen vervullen er evenveel en vervullen die zoo trouw als de mannen. 2. Omdat hij als voortbrenger nuttigen arbeid verricht en in vergoeding het recht moet hebben zijne stem te laten hooren in het regelen der maatschappelijke zaken. Wij verrichten even nuttigen arbeid als hij en moeten dus als vergoeding hetzelfde recht genieten. 3. Omdat hij in den staat de meest verdrukte is en dus het meest behoefte heeft aan politieke macht. Wij vrouwen, die dubbel zooveel worden verdrukt dan de mannen hebben er bijgevolg nog meer behoefte aan.

Even als de arbeiders moeten wij gehoorzamen aan wetten die wij niet mogen helpen maken, die wij het recht niet hebben goed- of af te keuren. Nochtans moet de wet de uitdrukking zijn van den wil van allen die er zich moeten aan onderwerpen. Alle burgers en burgeressen moeten persoonlijk of door diegene die haar vertegenwoordigen aan hare samenstelling medewerken, die wetten moeten gelijk zijn voor allen, en voor de wet gelijkzinnige moeten ook allen toegelaten zijn tot al de bijzondere en openbare ambten, elk naar volgens zijne bekwaamheid. Dit stelsel alleen is rechtvaardig en in naam der rechtvaardigheid eischen wij er de toepassing van.

Wij willen niet langer op één lijn worden gesteld met krankzinnigen en idioten! Wij duldten niet dat men ons langer beneden de ergste misdadigers stelt. Nevens den man vervullen wij onze plichten, nevens hem eischen wij onze rechten.

Is die eisch overdreven? Geenszins! Hij is meer dan gewettigd! En nochtans, hoe rechtvaardig hij ook zij, vindt hij talrijke tegenstrevers.

Het stokpaardje dier heeren is: de vrouw is onwetend. Volgens hen zou de vrouw bepaald slecht gebruik van haar kiesrecht maken. Vooreerst schijnen zij er niet aan te denken, dat, indien de vrouw onwetend is, dit niet hare schuld maar de hunne is. Volgens hen is de plaats der vrouw in haar huisgezin, hare

bezigheid moet zich bepalen, bij kinderen op te voeden, soep te koken, kousen te stoppen, naaien, wasschen, enz.

Telkenmale eene vrouw het waagt dien engen werkkring te verlaten, en zich met openbare en politieke zaken te bemoeien, klinkt het reeds honderd malen herhaalde: « Foei! dat is maar goed voor mannen; dat past niet voor eene vrouw! »

En wanneer men haar aldus stelselmatig in hare keuken terugdringt, heeft men het recht niet haar telkens hare onwetendheid voor de voeten te werpen. Dit argument zou een schijn van rechtvaardigheid hebben indien men om de zelfde reden ook de onwetende mannen uitsloot, gezien men dit echter niet doet is deze tegenwerping volkomen krachteloos. Daarentegen kunnen wij aanvoeren dat het onrechtvaardig is het stemrecht aan zoovele geleerde, ontwikkelde vrouwen te onthouden, terwijl men het aan de onwetendste mannen toekent, en aldus bewijst den wil van den onbekwaamsten onzedelijksten man te verkiezen boven den wil van eene vrouw, die alle waarborgen van bekwaamheid en zedelijkheid oplevert.

Dergelijke instelling, verre van de vrijheid te waarborgen, zou maar al te dikwijls de rede, aan de belangen van enkelen opofferen, en zou dus niet eene daad van vrijheid en menschenlijkheid maar eene daad van geweld en despotisme zijn. Of elk menschenlijk wezen heeft geene ware rechten, of allen hebben dezelfde, en diegene die stemt tegen het recht van anderen, verbeurt zijne eigene rechten.

Eerst dan wanneer het stemrecht en aan mannen en aan vrouwen wordt gegeven, zal het algemeen zijn, tot zolang is het geen recht, maar een **voorrecht**. Even als de man is de vrouw menschen en moet zij als dusdanig worden behandeld. Hierin zijn Noord-Amerika en Engeland ons ver vooruit, daar even als in Saksen en Chili genieten de vrouwen gedeeltelijk stemrecht. Rechter Kingmen legt daaromtrent de vleiendste verklaring af. Ook de heer Neffizer, stichter en oud-hoofd-opsteller van het blad *Le Temps*, wiens karakter en onpartijdigheid de echtheid zijner verklaringen waarborgt, verklaart bij de kiezingen in Engeland te hebben gadeslagen en bevonden, dat de uitslagen veel beter waren sinds de vrouwen er deel aan namen. « Het recht, zegt hij, dat de vrouwen uitoefenen verheft haar in hare eigen oogen, het zet haar aan te denken en zich te ontwikkelen, vandaar de onvoorziene uitslag, dat de vrouwen, verre van de reactie te steunen haar den rug toekeerden; bijna overal zijn zij een steun voor de liberale partij. » Waarom zou de uitslag hier in België niet even zoo zijn? Zijn wij belgische vrouwen min vatbaar voor ontwikkeling dan de Engelsche? Zijn wij minder bekwaam dan de onbeschaafde neger uit Noord-Amerika? Dat men er slechts de proef van neme, en hier ook zal de uitslag de beste verwachtingen overtreffen. Wij, vrouwen, aanzien het stemrecht als een recht, als een plicht van eerste klas, die het ons niet toegelaten is om gelijk welke reden op te offeren en zijn bereid uit al onze krachten tot deszelfs verovering te strijden. Eerst dan heeft men reden ons 't stemrecht te weigeren wanneer men bewijzen kan, dat wij geene menschen zijn, dat wij beroofd zijn van reden en geweten, dat wij niet in staat zijn ons te ontwikkelen, dat onze bijzondere belangen onafhankelijk zijn van de publieke belangen, dat al hetgeen de mannen op politiek gebied uitvoeren ons niet aangaat, en dat ons leven zoodanig met dat van de mannen uiteenloopt, dat wij den tegenslag niet ondergaan van den druk, die de mannen op het bestuur der publieke zaken uitoefenen.

Gezien dergelijke bewijzen onmogelijk om leveren zijn, houden wij onzen eisch krachtig staan, ons voornemende er desnoods voor te offeren en te lijden, en geen duimbreed achteruit te wijken, tot dat wij hebben bekomen:

Algemeen Stemrecht ook voor de Vrouwen.

EMELIE CLAYS.

Geen mensch, hoe verheven van geest hij ook zij, is hoog genoeg om anderen zonder hunne toestemming te regeren. LINCOLN, voorzitter der Noord-Amerikaansche Republiek.

WAT IS DE UITKOMST?

Toen wij na de betooging van 10 Oogst 1890 van Brussel kwamen, hoorden wij hier en daar vragen: Wat is de uitkomst? Wat hebben de manifestanten nu gewonnen?

En burgerredakteuren aapten dit na en stelden ons ook zeer naïf deze vraag, wel hopende ons daarmee in den klem te krijgen.

Wij wisten wel dat onze katholieke en liberale vertegenwoordigers, zoo op eens ons het stemrecht niet zouden hebben gegund, want daarvoor zijn ze veel te egoïstisch en verachten zij het arbeidende volk, van wie zij wel het leeuwen-aandeel zijns arbeids willen, maar het geen enkel recht willen schenken, voor al zijne plichten.

Wij waren tevreden en gelukkig over den uitslag! Duizende en nogmaals duizende arbeiders waren uit alle gouwen des lands naar de hoofdstad gestroomd om voor paleizen van koning en ministers, voor het Natiepaleis zelf, de eischen te laten hooren in naam van duizende gedwongene tehuisblijvers, dat zij als staatsburger wilden worden geteld en stemrecht moesten hebben om zich als werkmans te doen eerbiedigen.

De duizenden die in Brussel waren saamgestroomd, die onder vreugdezangen en muziek lieten hooren wat zij wilden, brachten hoop en begeestering door gansch het land, sleepten de lamlendigen mede, beurden de halfslachtigen op en vergrootte den strijd lust onder allen voor dit menschenrecht.

De uitslag dezer grootsche manifestatie sloeg onze tegenstanders met schrik en bracht verdeeldheid in hunne rangen. De heimelijke hoop, eene conservatieve partij te kunnen vormen tegenover diegenen die streefden naar meer recht, was helaas vervlogen en het gebouw, waarin onrecht en alleenheerschappij troonde, werd langzamerhand ondermijnd en zal weldra instorten.

En dit is dank aan onze propaganda, aan onze onophoudende agitatie!

Wat heeft het volk gewonnen?

Ah, heeren bevoorrecht, uit dien strijd om stemrecht, heeft de werkende stand de overtuiging opgedaan dat het de macht is door zijn getal en dat dit getal bewust van zijn goed recht, zich met vastberadenheid betere toestanden kon geven.

Loochent dit eens, heeren tegenstanders! Dit kunt ge niet, want de bewijsoveringen onzer gezegdens zouden u de tong snoeren.

Is het 't volk niet, dat door de eene of andere drijfveer aangezet u sterken oppermacht maakte en zich zelf vergat?

Wie vormt de macht van die drie erge bondgenooten, koninkdom, priesterheerschappij en kapitalisme, die de menscheit naar den klassenkrijg, de algemeene verslaving en de armoede voeren! Wie? Het volk!

't Is het volk, 't zijn de geloovigen, die de kerk, sterk en oppermachtig maken, door zich rond haar te scharen. Dat de geloovigen de kerk moesten verlaten, niet meer ter biecht gaan of de communiebank naderen, en die kerk die steunt op de almacht gods is zwak en nietig omdat de geloovigen haar hebben verlaten.

Het koninkdom is hier ook machtig en sterk, omdat rond hem een groot getal volkskinderen zijn geschaard, die geweren hanteeren, in een woord, die zich oefenen om zoo goed mogelijk die moordtuigen te gebruiken.

Welnu, ontnemt aan die instelling, de legers, de volkskinderen, en ge ziet in eens al die macht als kaf voor den wind verstuiven, omdat al diegenen haar zijn ontnomen die de macht er van vormen.

En nu het kapitalisme! Wie maakt dat oppermachtig? De werkers.

Het is door den arbeid dat het kapitaal rente afwerpt, die aan een aantal nietsdoeners ten goede komt, terwijl de voortbrengers een al te ellendig leven slijten. Zonder arbeid is er niets, leeft er niets! dat is de waarheid.

Ontneemt aan het ambeeld den smid, aan den weefstoel den wever, aan de spinmolen den spinner, aan de schaaftbank den timmerman, aan de machien den vuurstoker, aan het land den landman, aan den oven den bakker, aan de koolmijn de kolendelvers, in eens aan al den arbeid

de werkers en na korten tijd zou het land in eene woestenij zijn herschapen!

Ziedaar ineens de macht van het volk! Welnu, 't is die macht waarin wij hopen, die ons geestdrift schenkt en onze overtuiging sterkt, toch eens datzelfde volk naar betere maatschappelijke toestanden te voeren.

En wat is nu de uitkomst? Iets prachtigs, mijnheeren! Het volk heeft de hardnekkigste reactie ter neer geslagen die ons land heeft gekend. Van den doctrinairen Frère tot den ultrakatholieken Woeste, heeft het verpletterd en hun toegeroepen:

Wat het volk wil, moet het hebben!

Het volk heeft dus gewild, het heeft gehoor gegeven aan de roepstem zijner lijdende broeders en het zal weldra de vruchten plukken van zijn koenen strijd.

F. S.

AAN WIE HET RECHT?

Wie heeft het recht de kiezers voor de wetgeving te benoemen?

Wel, wie anders dan de wet.

De wet? Wie is dat?

Ja, de wet, ziet ge wel, ... de wet, ... dat is...

Halt la, wij zullen het in uwe plaats zeggen.

De wet is een beschreven stuk papier, opgesteld door de mannen uit de Kamers en waaraan ieder zich te gedragen heeft.

Moet men zich daaraan onderwerpen, hoe ook de bevelen zijn daarin vervat?

Volgens het zeggen van de mannen die de wet opstellen, ja.

Wie heeft hen de macht daartoe gegeven?

Zij zelf, gezamenlijk met de honderdduizend rijkste inwoners van België!

Als het slechts de rijken — of betrekkelijk rijken — zijn die hen benoemd hebben dan zijn hunne wetten zeker ook enkel voor de rijken gemaakt?

Ja, in dezen zin: dat alle bescherming en gunsten en voorrechten voor de rijken zijn, en alle lasten voor de armen.

Waarop gronden zij hun voorrecht de armen te mogen berooven van rechten?

Op allerlei ongeijmdheden, de eene al gekker en onrechtvaardiger als de anderen.

Noem er eens eenigen?

Volgens hun zeggen hebben de armen geen belang bij de goede regeling der staatszaken en zijn bovendien te dom om er iets van te begrijpen!

Is dit zoo?

Geenszins, want de domheden van onze staatsmannen zijn niet meer te tellen, als getuigen daarvan zijn de forten van Antwerpen en der Maas, het paleis van justicie te Brussel, de knoeierijen met de nationale bank, de congo onderneming, de legerinrichting, enz., enz., al zaken die meest in het nadeel der armen zijn, en waarvoor zij moeten zweeten!

Aan wie behoort dan het recht de kiezers te benoemen.

Wel, aan iedereen!

Daar we allen Belgen zijn heeft de een niet meer recht dan de ander; wie het tegendeel beweert, en zich zelf voor voorname wijzer of uitstekender houdt dan zijn buurman en daarop zijn eigene verheffing en de vernedering van een ander wil gronden, maakt zich schuldig aan misdadigen eigenwaan die belachelijk zou zijn, ware het niet dat de lamlendigheid der overgrote meerderheid aan die pretentie een schijn van waarde geeft.

D. W.

Hoe ver wij nog ten achter zijn, wat algemeen kiesrecht aangaat, dat kan men zien uit het aantal kiezers ten opzichte der bevolking.

Van de 100 inwoners zijn kiezers:

In Frankrijk	26.5
» Griekenland	23
» Zwitserland	22.6
» Duitschland	20
» Portugal	18
» Engeland	15
» Italië	8.2
» Oostenrijk	7.3
» Noorwegen	6.28
» Zweden	6.2
» Nederland	2.95
» België	2.21

Wij komen dus Nederland achteraan sukkelen.

Nu het gaat er in die beide landen ook naar!

HET O

Dit is de systeem de huidige

Daardoo

De huur die een ca 30 frank in inwoners, van 5000 60 franken 20 000 inw

Dit stels gelijk het

Antwerpen zooveel be meebrengt

Rijke he

door 't ver grond, do onderdeele

ken als zij

De rege cadastraal eigenaar k

ren, ten ei zingen te

Andere volgen.

Veronde

4900 inwo

aan 30 fr

kiezers; j

5000 zij zij niet sle

gemeente

die maar k

cadastraal

Vermind

of onder d

deel, een

recht, di

waren, al

sen in nie

Elkeen

stelsel ver

klasse van

beroofd w

volgen:

De vade

Hij, die a

toekomst

der natie

De we

slechte se

plicht is in

op te eten

14 en 16

Zeer ve

fr. 1.50 d

dag verdi

huis van

kunnen b

De aar

openbare

ken arbe

werk tot e

worden v

dus onmo

kadastra

Honder

in de gro

in Heneg

een jaar

Frankrijk

openbare

—en met